

Modül (öneri) No	317
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Alemler
Modül (Alt konu)	Alem-i Misal, Alem-i Şehadet, Alem-i Ervah
Amaçlar	• Âlem-i misalin; ruhlar âlemi (ervah) ile görünen dünya (şehadet) arasında her iki tarafa da benzeyen bir berzah (köprü) olduğunu anlar. • Âlem-i misalin; dünyadaki geçici hallerin ve amellerin kaydedildiği devasa bir fotoğraf makinesi ve sinema-i uhreviye (ahiret sineması) vazifesi gördüğünü kavrar. • İnsandaki hayal kuvvetinin âlem-i misalden, hafıza kuvvetinin ise Levh-i Mahfuz'dan haber veren birer numune olduğunu fark eder. • Rüya-yı sadıka (doğru rüyalar) ve keşif gibi hallerin, âlem-i misale açılan birer pencere olduğunu öğrenir.
Süre	40
Seviye	Seviye-3
Yöntem ve Teknik-Etkinlik	1) Beyin Fırtınası: Bir grubun kısa sürede bir probleme çok sayıda özgün çözüm üretmesi ve kavramlar üzerine ilk fikirleri geliştirmesi için kullanılır. 2) Kavram Haritası: Çok sayıdaki kavram arasındaki ilişkileri zihinsel olarak şemalaştırmak ve bir arada görmek için uygulanır.
Materyal ve Teknoloji	Her öğrenciye: kalem, kâğıt, tahta, tahta kalemi, bulmaca
İşleniş/Öğrenme-öğretme süreci	Giriş: Güdüleme • Beyin Fırtınası: Tahtaya "Ayna", "Fotoğraf Makinesi" ve "Rüya" kelimeleri yazılır. Öğrencilere "Bu üç kavramın görünmeyen âlemlerle nasıl bir bağı olabilir?" sorusu yöneltir. Gelen cevaplar eleştirilmeden tahtaya not edilir. • Metindeki "Âlem-i misal, âlem-i ervahla âlem-i şehadet ortasında bir berzaktır" ifadesiyle konuya giriş yapılır. Gelişme: Uygulama • Kavram Analizi: Metinden hareketle Berzah, Temessül, Levh-i Mahfuz ve Sinema-i Uhreviye kavramlarının altı çizilir. İnsandaki hayal kuvvetinin bu âlemin bir numunesi olduğu vurgulanır.

	• Kavram Haritası Oluşturma: Öğrenciler gruplara ayrılır. Şehadet âlemi (çekirdek) ile Âlem-i misal (ağaç) arasındaki ilişkiyi, rüyaların bu âleme açılan pencereler olduğunu gösteren bir kavram haritası tasarlarlar. • Hayal Kurma ve Seyahat: Öğrencilerden, metindeki "aklın nuruyla âlemleri gezmek" vurgusuna uygun olarak, bir kelimenin veya aynanın onları götürdüğü hayalî bir "misalî sahne" düşünceleri istenir. Sonuç: Değerlendirme • "Dünya maceralarını ve hatıraları Cennette göstermek için çalışan fotoğraf makinesi" metaforu üzerinden, amellerin bekâsı ve kaydı üzerine kısa bir sınıf tartışması yapılır.
Ölçme ve Değerlendirme	• Bulmaca: Metinde geçen "Berzah", "Temessül", "Sikke-i Samediyet", "Levh-i Mahfuz" gibi kelimeleri içeren bir bulmaca öğrencilere çözdürülür. • Analiz Sorusu: "Âlem-i misaldeki fotoğraf makinesi olmasaydı, fani ve geçici olan dünya maceralarımız ahirette nasıl gösterilebilirdi?" sorusu üzerinden kayıt sisteminin önemi sorgulanır.
İlişkili metinler	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹ Âlem-i misal, âlem-i ervahla âlem-i şehadet ortasında bir berzahdır. Her ikisine birer vecihle benzer. Bir yüzü ona bakar, bir yüzü de diğerine bakar. Meselâ, aynadaki senin misalin, sureten senin cisminde benzer; maddeten senin ruhun gibi lâtiftir. O âlem-i misal; âlem-i ervah, âlem-i şehadet kadar vücudu kat'îdir. Acaip ve garaibin meşheridir, ehl-i velâyetin tenezzühgâhıdır. Küçük bir âlem olan insanda kuvve-i hayaliye olduğu gibi, büyük bir insan olan âlemde dahi, bir âlem-i misâl var ki, o vazifeyi görüyor. Ve hakikatlidir. Kuvve-i hâfıza Levh-i Mahfuzdan haber verdiği gibi, kuvve-i hayaliye dahi âlem-i misalden haber verir. ² HÂŞİYE (Barla Lahikası, s. 390, Yeni Asya Neşriyat, Şubat-2025) ***

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

² HÂŞİYE Bence âlem-i misalin vücudu meşhuddur. Âlem-i şehadet gibi tahakkuku bedihîdir. Hatta rüya-i sadıka ve keşf-i sadık ve şeffaf şeylerdeki temessülât bu âlemde o âleme karşı açılan üç penceredir; avama ve herkese o âlemin bazı köşelerini gösterir.

Gördüm ki, âlem-i misal, nihayetsiz fotoğraflar ve herbir fotoğraf, hadsiz hadisat-ı dünyeviyeyi aynı zamanda hiç karıştırmayarak alıyor. Binler dünya kadar büyük ve geniş bir sinema-i uhreviye ve fâniyatın fânî ve zâil hallerini ve vaziyetlerini ve geçici hayatlarının meyvelerini sermedî temaşagâhlarda ve Cennette saadet-i ebediye ashablarına da dünya maceralarını ve eski hatıratlarını levhalarıyla gözlerine göstermek için pek büyük bir fotoğraf makinesi olarak bildim.

(Emirdağ Lahikası, s. 294, Yeni Asya Neşriyat, Mart-2025)

Küre-i arz, âlem-i şehadette bir çekirdektir; âlem-i misaliye ve berzahiyede bir büyük ağaç gibi, semâvâta omuz omuza vuracak bir azamettedir. Ehl-i keşfin küre-i arzda ifritlere mahsus tabakasını bin senelik bir mesafe görmeleri, âlem-i şehadete ait küre-i arzın çekirdeğinde değil, belki âlem-i misalîdeki dallarının ve tabakalarının tezahürüdür.

(Lemalar, s.147, Yeni Asya Neşriyat, Eylül-2022)

Eşya ve şeyler arasında öyle münasebetler vardır ki, onları âyine gibi yapıyor. Her birisi, ötekisini gösteriyor. Birisine bakıldığı zaman, ötekisi görünür. Meselâ, bir parça cam, büyük bir sahrayı gösterdiği gibi, bazen olur ki bir kelime uzun ve hayalî bir macerayı sana gösterir.

Bir kelime, pek acib bir vukuatı senin gözünün önüne getirir, temessül ettirir. Yahut bir kelâm, zihnini alır, misalî âlem-i misallere kadar götürür, gezdirir.

(İşaratü'l -İcâz s. 80, Yeni Asya Neşriyat, Aralık-2024)

Bilhassa hayat-ı insaniye tabakasına çıkan hayat, aklın nuruyla âlemleri gezmiş olur. Âlem-i cismânîde tasarruf ettiği gibi, âlem-i ruhânîde gezer, âlem-i misale seyahat eder. Kendisi o âlemleri ziyarete gittiği gibi, o âlemler de, onun ruhunun âyinesinde temessül etmekle, iade-i ziyaret etmiş gibi olurlar. Hatta insan, “Âlem, Allah’ın fazlıyla benim için halk olunmuştur” diyebilir.

(İşaratü'l -İcâz, s. 267-268, Yeni Asya Neşriyat, Aralık-2024)

Elbette o hareketin neticelerini ve o hizmetlerinin ücretlerini ve o maneviyatın semeratlarını, belki o fâniyat ve zâilâtın bâkî ve daimî eserlerini ve âlem-i misal sinemasıyla ve fotoğrafıyla alınan umum o fâniyat ve zâillerin sahife-i amellerini

gösterecek ve neşredek bir gün gelecektir diye ifade ediyor.

(*Emirdağ lahikası, s. 428, Yeni Asya Neşriyat, Mart-2025*)

Evvelki yolumuzda bir matem-i umumi, hem vaveyla-i mevti zannolunan o sesler, şimdi yolumuzda birer ne vaz ü namaz, birer avaz ü niyaz, birer tesbihe ağaz.

Dinle, havadaki demdeme, kuşlardaki civcive, yağmurdaki zemzeme, denizdeki gamgama, ra'dlardaki rakraka, taşlardaki tıktıka birer manidar nevâz.

Terennümat-ı hava, naarât-ı ra'dıye, nağamat-ı emvâc, birer zikr-i azamet. Yağmurun hezecatı, kuşların seceatı birer tesbih-i rahmet, hakikate bir mecaz.

Eşyada olan asvat, birer savt-ı vücuddur; “Ben de varım” derler. O kâinat-ı sâkit, birden söze başlıyor: “Bizi câmid zannetme, ey insan-ı boşboğaz!”

Tuyurları söyledirir ya bir lezzet-i nimet, ya bir nüzul-ü rahmet. Ayrı ayrı seslerle, küçük ağazlarıyla rahmeti alkışlarlar. Nimet üstünde iner, şükür ile eder pervaz.

Remzen onlar derler: “Ey kâinat kardeşler! Ne güzeldir halimiz, şefkatle perverdeyiz, halimizden memnunuz.” Sivri dimdikleriyle feza saçıyorlar birer avaz-ı pürnaz.

Güya bütün kâinat ulvî bir musikîdir; iman nuru iştir ezkâr ve tesbihleri. Zira hikmet reddeder tesadüf vücudunu; nizam ise tard eder ittifak-ı evhamsâz.

Ey yoldaş! Şimdi şu âlem-i misaliden çıkarız, hayalî vehimden ineriz, akıl meydanında dururuz, mizana çekeriz, ederiz yolları berendaz.

(*Kastamonu lahikası, s. 176-177, Yeni Asya Neşriyat, Şubat-2025*)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ³
وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁴

(Not: Eşyanın iman noktasında görülebilen tesbihatları âlem-i misalde biz görmesek de devam ediyor)

³ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁴ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)

